

Otázky

- Spolubydlíci: flat/roommate

Week 8: ABY – clauses (clauses with the conjunction aby)

(CLASS BOOK P. 157)

abych: I should

abys

aby

abychom

abyste

aby

„Aby-věty“ (věty se spojkou aby) • “Aby-clauses” (clauses with the conjunction aby)
 Notice the phrases highlighted in bold in exercise 3 on p. 156. There we can read e.g.:

Chceme, aby naše děti **byly** dobře vychované a **aby** se jim nic **nestalo**.
 Proto **abychom** my dospělí měli dětem pomáhat, **aby** samy **poznávaly** svět.
 Ale Hanička nerozumí, proč jí maminka říká, **aby** **neseděla** na podlaze.
 Ale proč nechce tatínek, **aby** tam Tomášek **chodil**?
 Abyste lépe pochopili situaci, představte si...

As you can see in the examples, we form „aby-clauses” using the word **aby** and the verb form known as the “l-forms” (e.g. **byly**, **poznávaly**, **porozuměli**), which you already know from the past tense or the conditional. Here is the conjugation of **aby**:

(já)	abych	+ the l-form of the verb
(ty)	abys	
(on, ona, to)	aby	
(my)	abychom	
(vy)	abyste	
(oni)	aby	

In everyday spoken Czech the form **abysme** is usually used in the 1st person plural instead of **abychom**.

There are two types of “aby-clauses”:

1) Clauses of object, e.g.: Chceme, **aby** naše děti **byly** dobře vychované. These clauses are used after the following sentences expressing recommendations, advice, wishes, requests, appeals, commands or warnings:

chtít to want	prosít/poprosit to ask
říkat/říct to say	radit/poradit to advise
doporučovat/doporučit to recommend	žádat/požádat to ask, to apply

2) Clauses of purpose, e.g.: Proto **abychom** dětem my dospělí měli pomáhat, **aby** samy **poznávaly** svět. These clauses answer the question: Why? For what purpose?

- 1) The first type – clauses of object, these clauses answer the question CO? (= What) and are used after the following sentences expressing recommendations, advice, wishes, requests, commands or warnings:

chtít, říkat/říct, doporučovat/doporučit, prosit/poprosit, radit/poradit, žádat/požádat and some others.

- Chci, **ABYCH** dokončil studium včas. = JÁ (= I want **me** to finish **my** studies on time.)
- Chci, **ABYS** dokončil studium včas. = TY (= I want **you** to finish **your** studies on time.)
- Chci, **ABY** Petr dokončil studium včas. = ON (= I want **Peter** to finish **his** studies on time.)
- Chci, **ABY** naše dcera dokončila studium včas. = ONA (= I want **our daughter** to finish **her** studies on time.)
- Chci, **ABYCHOM** dokončili studium včas. = MY (=I want **us** to finish **our** studies on time.)
- Chci, **ABYSTE** dokončili studium včas. = VY (=I want **you** to finish **your** studies on time.)
- Chci, **ABY** dokončili studium včas. = ONI (=I want **them** to finish **their** studies on time.)

More examples:

- Řeknu kamarádovi/mu, ABY (on) přišel zítra.
  - Řeknu kamarádce/jí, ABY (ona) přišla zítra.
  - Řeknu kamarádce a kamarádovi/jim, ABY (oni) přišli zítra.
  - Profesor mi (=já) řekl, ABYCH přišel zítra.
  - Řekli jsme ti (= ty), ABYS nikam nechodil/a zůstal doma.
  - Doktorka nám (=my) řekla, ABYCHOM přišli zítra.
  - Řekla jsem vám (= vy), ABYSTE nikam nechodili.
- 2) **The second type – clauses of purpose, these clauses answer the question PROČ? (= Why? For what purpose?)**
- **Učím se česky**, abych mohl mluvit s pacienty. (= Učím se česky, protože chci/musím mluvit s pacienty)
  - Irena drží dietu, aby zhubla. (= Irena drží dietu, protože chce/musí zhubnout.)
  - Cestujeme, abychom viděli jiné země. (= Cestujeme, protože chceme vidět jiné země).
  - Proč jíš každý den zeleninu a ryby? – Abych byl zdravý.

Textbook, p. 157

▶ 6. Procvičujte objektové „aby-věty“. Pamatujte si, co říká Petr Evě a Eva Petrovi v dialogu na straně 153? Doplňte věty podle modelu. Pozor na druhou pozici!

Například: Dej na sebe pozor! – Petr říká Evě, aby na sebe dala pozor.

1. Nečti večer dlouho! – Petr říká Evě,
2. Jdi brzy spát! – Petr říká Evě,
3. Zavolej mi! – Petr říká Evě,
4. Neboj se! – Eva říká Petrovi,
5. Nedělej si starosti! – Eva říká Petrovi,
6. Užij si to! – Eva říká Petrovi,
7. Měj se hezky! – Eva říká Petrovi,
8. Pozdravuj kolegy! – Eva říká Petrovi,

1. Aby nečetla....
2. Aby šla brzy spát...
3. Aby zavolala
4. Aby se nebála...
5. Aby si nedělala
6. Aby si to užil...,
7. Aby se měl
8. Aby pozdravoval kolegy

▶ 7. Procvičujte objektové „**aby**-věty“ s dalšími slovesy podle modelu.

Například: doktor mi doporučuje – nekouřit – Doktor mi doporučuje, abych nekouřil/a.

1. sestra **prosí** – vzít její dceru na dovolenou .....
2. číšník **doporučuje** – dát si dražší víno .....
3. maminka **říká** – moc neutrácet .....
4. doktorka **radí** – brát nový lék .....
5. babička **mě prosí** – zítra přijít .....
6. kolega **mě žádá** – nemluvit tak hlasitě .....
7. učitelka **mi říká** – psát domácí úkoly .....
8. ředitel **chce** – přijít v sobotu do práce .....

1. Abych vzal...
2. Abych si dal...
3. Abych moc neutrácel
4. Abych bral...
5. Abych přijel zítra
6. Abych nemluvil...
7. Abych psal...
8. Abych přišel...

▶ 8. Procvičujte účelové „**aby**-věty“. Vysvětlete dětem, proč to musí dělat.

Například: nosit brýle – dobře vidět – Musíš nosit brýle, abys dobře viděl/a.

1. jíst ovoce a zeleninu – být zdravý/á .....
2. chodit večer na procházku – dobře spát .....
3. sportovat – nebýt tlustý/á .....
4. učit se česky – rozumět, mluvit a psát .....
5. cestovat – poznat jiné země .....

1. Musíš jíst zeleninu, **abys** byl zdravý / abys měl vitamíny /
  - a. Musíte jíst zeleninu, **abyste** byli zdraví.
2. Musíš chodit večer na procházku,
  - a. Abys dobře spal
abys byl zdravý
  - b. Abys měl dobrou náladu
3. Musíš sportovat,
  - a. Abys nebyl tlustý
  - b. Abys byl zdravý
  - c. abys zhubnul

4. Musíš se učit česky,
  - a. Abys mluvil s pacienty
    - Abys mohl nakupovat levně; bydlet levně, vidět zajímavé věci

Musíš cestovat, abys: poznal jiné země, abys viděl jinou kulturu, abys viděl moře

Week 8: TM9: Vyšetření pacienta

1 Complete the sentences with one word. Choose from the box, use it in the correct form. Each verb should be used once.

určit (stanovit), došlápnout, poslat, propustit, lehnout si, objednat, podívat, píchnout, očkovat, poslechnout, přijmout, udělat, prohmatat, doporučit, změřit, napsat (vystavit), nařídit

1. Včera pana Horáka **PROPUSTILI z nemocnice**. (*oni*)
2. Paní Janáčkovou **PŘIJMULI / PŘIJALI do nemocnice** (*oni*), protože jí lékař **NARĪDIL** hospitalizaci.
3. (*pacient říká*) **Potřebuju OČKOVAT / OČKOVÁNÍ** proti tyfu, protože pojedu na dovolenou do Afriky.
4. (*pacient říká*) Sestro, **můžete** mě prosím **OBJEDNAT** k paní doktorce na příští týden? Mám čas každé dopoledne.
Objednat: schedule an appointment/objednat
5. (*lékař říká*) Paní Coufalová, **musím** vás **DOPORUČIT / POSLAT** na ultrazvukové vyšetření štítné žlázy.
6. (*lékař říká*) Sestro, můžete **ZMĚŘIT** paní Coufalové tlak a **UDĚLAT** jí **odběry** = vzít krev + vzorek moči + vzorek stolice. A také jí musíme **PÍCHNOUT** injekci proti bolesti.
7. (*lékař říká*) Pane Vlasáku, nemůžu **URČIT diagnózu** bez výpočetní tomografie (CT).
8. (*lékař říká*) Paní Janouchová, nemůžete chodit do práce, já vám **NAPÍŠU neschopenku**.
9. (*lékař říká*) Paní Jiránková, nejdříve se vám **PODÍVÁM** do krku a potom si **POSLECHNU** srdce.
10. (*pacient říká*) Paní doktorko, **noha** mě hrozně bolí, vůbec na ni nemůžu **DOŠLÁPNOUT**.
11. (*lékař říká*) **LEHNĚTE** si na lehátko, já vám **PROHMATÁM** břicho.
12. (*pacient říká*) Paní doktorko, pořád mě bolí hlava a v noci nespím, můžete mě **POSLAT** k nějakému specialistovi?

2 Je to pravda, nebo to není pravda?

1. Vrchní sestra je každá sestra v nemocnici.
  - a. Ne; vrchní sestra je jenom jedna; to je šéf
  - b. Znáte nějakou vrchní sestru (z filmu)?
2. Když máte klid na lůžku, nemůžete chodit do práce.
  - a. ano
3. Když máte neschopenku, musíte chodit do práce.
  - a. Ne; "
  - b. Kde musíte být? Doma. Můžete jít na procházku (na 30 minut) / do obchodu
4. Když nemůžete došlápnout na nohu, **můžete** chodit o berlích.
  - a. Ano
5. Když vám lékař prohmatává břicho, musíte stát s rukama nad hlavou.

- a. Ne
  - b. Musíte ležet na zádech
  - c. Uvolněte se, povolte
6. Když lékař propustí pacienta z nemocnice, pacient musí zůstat na pokoji.
- a. Ne
  - b. Co musí dělat pacient? Jít domů...
7. Když je pacient přijat do nemocnice, musí zůstat v nemocnici.
- a. ano

3 Řekněte česky. Jaké je sloveso (verb)? Co tak vyšetřujete?

1. perkuse: poklep; poklepu na břicho
2. auskultace: poslechnu si: srdce, plíce; břicho
3. inspekce/aspekce: podívám se na oči, ústa, kůži
4. tapotement: silný poklep, na záda, na ledviny
5. palpce: prohmatám břicho, krční mandle / uzliny

Week 9: Homework: 1 Listen and answer the questions in full sentences. ([link](#))

(zdroj: CZKEY_online platform for Learning Medical Czech, only for internal use!)

1. Koho Roye vyšetřuje?
2. Jak je pacientce?
3. Co vyšetřuje jako první?
4. Proč poklepe pacientce na hlavu?
5. Na co je pacientka alergická?
6. Proč se musí pacientka vysvléknout do půl těla?
7. Co pacientku bolí?
8. Proč pacientku bolí klouby?

2 Listen first part of the dialogue and complete missing words.

Student: Dobrý den, paní Jeřábková. Jsem Roye Mauthner, student medicíny v 5. ročníku. Můžu vás _____ (1) a položit vám pár _____ (2)?

Pacientka: Ano, těší mě, jsem Jana Jeřábková.

Student: Jak se dnes _____ (3)?

Pacientka: Docela dobře.

Student: To rád slyším. Nejdříve vám vyšetřím hlavu a krk. Pak si _____ (4) vaše srdce a plíce. A taky se _____ (5) na horní a dolní končetiny. Kdyby vám bylo něco nepříjemné, řekněte mi to.

Pacientka: Ano. Mluvíte moc dobře česky, pane Mauthnere.

Student: Děkuju, snažím se. Ale někdy ještě všemu nerozumím. Tak, začneme. Pohodlně se posadte.

Ted' vám trochu _____ (6) na hlavu. Bolí to?

Pacientka: Vůbec ne.

Student: Paní Jeřábková, ted' se na mne podívejte, ano tak. Máte trochu červené oči, nepálí vás? A dolní víčka máte oteklá.

Pacientka: Ano, mám alergii na pyly, letos mě to docela trápí.

Student: Můžete otevřít ústa? Výborně, můžete je zavřít. Ted' _____ (7) hlavu doleva. A doprava.

Můžete se trochu zaklonit? A ted' _____ (8) bradu na prsa. Nebolí vás za krkem?

Pacientka: To ano, mám úplně ztuhlý krk.

Student: Teď se postavím za vás a sáhnu si na štítnou žlázu... Polkněte. _____ (9) vám ještě uzliny... Normální nález, nejsou zvětšené. Poslechnu si krční tepny..., v pořádku. Můžete si svléknout kabátek od pyžama?

Pacientka: Samozřejmě....

Student: Teď vám poklepu zezadu na hrudník... Vyšetřím vám srdce a plíce. _____ (9) s otevřenými ústy. _____ (10) dech a chvíli nedýchejte. Vydechněte. Výborně. A teď _____ (11) po mně: „Jedna, dva, tři...“.

Pacientka: Jedna, dva, tři.

Student: „Zahrada“.

Pacientka: Zahrada.

Student: Výborně. Ještě vám vyšetřím břicho. _____ (12) si na lůžko a pokrčte nohy. Paže jsou volně podél těla. Bolí to, když tady zatlačím?

Pacientka: Ne, nebolí.